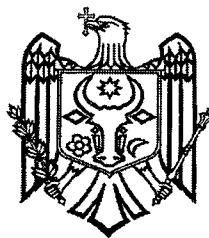

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

21.03.2019

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28, MD – 2004

Curtea de Apel Chișinău, Vă expediază sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în vederea efectuării controlului constituționalității prevederilor art.196 din Codul de procedură penală, înaintată de către petiționarul Lungu Marcel, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. b) din Constituția Republicii Moldova.

Anexă:

1. Cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe 2 file;
2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 32 file.
3. Încheierea pe 2 file.

**Judecător al
Curții de Apel Chișinău**

Gafton Alexandru

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA	
Intrare Nr.	549
" 26 "	03 2019

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușeanu, 28
mun. Chișinău, MD-2004,
Republica Moldova

SESIZARE

privind excepția de neconstituționalitate
(prezentată în conformitate cu art.135 alin.(1) lit.a), g) din Constituție)

I. AUTORUL SESIZĂRII:

1. Nume: Lungu
2. Prenume: Marcel
3. Funcția: Administrator Autorizat
4. Adresa: MD-2001, str. Tighina, 49, of.3, mun. Chișinău, Republica Moldova;
5. Tel: 069200829; e-mail: lungumarcel.insolv@gmail.com

II. OBIECTUL SESIZĂRII

6. Prezentă sesizare are drept obiect de exercitare a controlului constituționalității prevederilor art.196 din Codul de procedură penală, care nu are o suficientă claritate și previzibilitate în partea ce ține de omisiunea de a reglementa calea ordinară de atac recursul ordinar împotriva încheierii judecătorești privind respingerea plângerii înaintată de bănuit/învinuit împotriva ordonanței procurorului privind prelungirea măsurii preventive - obligarea de a nu părăsi țara.

"(1) Ordonanța procurorului cu privire la aplicarea, prelungirea sau înlocuirea măsurii preventive poate fi atacată cu plângere judecătorească de instrucție de către bănuit, învinuit, apărătorul ori reprezentantul său legal.

"(2) Hotărârea judecătorească de instrucție sau a instanței cu privire la aplicarea, prelungirea sau înlocuirea măsurii preventive poate fi atacată cu recurs în instanța ierarhic superioară, iar în cazul Curții Supreme de Justiție, recursul se examinează de alți trei judecători ai Curții Supreme de Justiție."

Prevederile legale actuale nu fac o claritate de procedură, or, omisiunea de reglementare a căii ordinare de atac recursul ordinar împotriva încheierii judecătorești prin care s-a respins plângerea împotriva ordonanței procurorului de prelungire a măsurii preventive obligarea de a nu părăsi țara vine în contradicție cu principiile constituționale, limitând drepturile și libertățile cetățeanului. Lipsa reglementărilor necesare, care să asigure posibilitatea de atacare cu recurs a încheierii judecătorești, sunt în contradicție cu prevederile art.4, 16, 20, 21, 23, 27, 28, 53, 54 și 119 din Constituția Republicii Moldova.

III. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

7. **De fapt**, pe rolul Curții de Apel Chișinău în ordine de recurs, se află dosarul inițiat la plângerea lui Lungu Marcel privind anularea ordonanței procurorului în Procuratura Generală, Ghenadie Pîrlîi, din 15 octombrie 2018 privind prelungirea măsurii preventive – obligarea de a nu părăsi țara, pentru o perioadă de încă 60 de zile, cu începere de la 15 octombrie 2018, ora 15.00.

Temei de inițiere a cauzei judiciare, a servit faptul că la 24 septembrie 2016 de către Procuratura Anticorupție a fost pornită urmărirea penală pe cauza în cauza nr.2016978165 în baza art.332 alin.(2) lit.c) și art.327 alin.(2) lit.b¹), c) Cod penal în privința persoanelor publice din cadrul IP "Institutul Științifico Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare" și ÎS "STE Codrul" în complicitate cu alte persoane, având intenția preluării ilegale în posesie și gestiune a terenurilor publice agricole cu suprafața de 739,44 ha, care au falsificat anexa nr.9 a Actului de primire-predare din 17 iulie 2008, încheiat între IP "IȘPHTA" și ÎS "STE Vierul", iar ulterior având intenția tănuirii urmelor infracțiunii și intrării ilegale în posesiei definitive a terenurilor

publice, au falsificat și anexa nr.23^a la Actul de predare-primire din 23 martie 2012 prin care ÎS "STE Vierul" a transmis către ÎS "STE Codrul" terenurile publice în gestiune.

Ulterior, la 28 februarie 2017 de către Procuratura Anticorupție a fost pornită și cauza nr.2017978070 în baza indicilor elementelor de infracțiune prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal, pe faptul însușirii de către SRL "Helixen-Group" a complexului de bunuri imobile cu numerele cadastrale 0131124299.01; 0131124299.02; 0131124299.03 și 0131124299.05.

La 06 martie 2017, ambele cauze au fost conexate într-o singură procedură, fiindu-le atribuit nr.2016978165.

Prin ordonanța Procuraturii Anticorupție din 15 martie 2017, recurentul a fost pus sub învinuire.

Prin ordonanța Procuraturii Anticorupție din 07 iunie 2017 în privința subsemnatului a fost aplicată măsura preventivă *obligarea de a nu părăsi țara*, cu instituirea interdicțiilor stabilite.

De fiecare dată, măsura preventivă de obligare de a nu părăsi țara a fost prelungită cu 30 zile, inclusiv prin ordonanțele din 06 iulie 2017, 04 august 2017, 01 septembrie 2017, 02 octombrie 2017, 31 octombrie 2017, 30 noiembrie 2017, 28 decembrie 2017, 25 ianuarie 2018, 23 februarie 2018, 26 martie 2018, 24 aprilie 2018, 23 mai 2018, 21 iunie 2018, 20 iulie 2018, 17 august 2018, 14 septembrie 2018.

La momentul înaintării plângerii, învinuitul avea măsura preventivă obligarea de a nu părăsi țara, instituită prin ordonanța organului de urmărire penală din 15 octombrie 2018, cu următoarele restricții:

- de a se afla la dispoziția organului de urmărire penală sau a instanței;
- de a nu părăsi țara în care domiciliază permanent sau temporar fără încuviințarea procurorului sau a instanței;
- de a nu se ascunde de procuror sau instanță;
- de a nu împiedica urmărirea penală și judecarea cauzei;
- de a se prezenta la citarea organului de urmărire penală și a instanței de judecată;
- de a le comunica acestora despre schimbarea domiciliului.

La 17 octombrie 2018 sub nr.55793 în cancelaria Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost depusă plângerea privind anularea ordonanței din 15 octombrie 2018, semnată de procurorul Procuraturii Generale, Ghenadie Pîrlîi, prin care s-a prelungit măsura preventivă cu 60 de zile – obligarea de a nu părăsi țara.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 05 decembrie 2018, plângerea înaintată a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 13 decembrie 2018, încheierea din 05 decembrie 2018 a fost contestată cu recurs ordinar, solicitându-se admiterea recursului, casarea acesteia cu pronunțarea deciziei judecătorești privind anularea ordonanței procurorului din 15 octombrie 2018, ca neîntemeiată.

La Curtea de Apel Chișinău cauza în ordine de recurs a fost fixată pentru examinare în fond pentru 14 martie 2019.

IV. EXPUNEREA PRETINSEI SAU PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

8. În opinia autorului sesizării, art.196 din Codul de procedură penală, care nu are o suficientă claritate și previzibilitate în partea ce ține de omisiunea de a reglementa calea ordinară de atac recursul ordinar împotriva încheierii judecătorești privind respingerea plângerii înaintată de bănuț/invinuit împotriva ordonanței procurorului privind prelungirea măsurii preventive - obligarea de a nu părăsi țara.

"(1) Ordonanța procurorului cu privire la aplicarea, prelungirea sau înlocuirea măsurii preventive poate fi atacată cu plângere judecătorească de instrucție de către bănuț, învinuit, apărătorul ori reprezentantul său legal.

(2) *Hotărârea judecătorului de instrucție sau a instanței cu privire la aplicarea, prelungirea sau înlocuirea măsurii preventive poate fi atacată cu recurs în instanța ierarhic superioară, iar în cazul Curții Supreme de Justiție, recursul se examinează de alți trei judecători ai Curții Supreme de Justiție.*”

Prevederile legale actuale nu fac o claritate de procedură, or, omisiunea de reglementare a căii ordinare de atac cu recurs ordinar împotriva încheierii judecătorului de instrucție prin care s-a respins plângerea împotriva ordonanței procurorului de prelungire a măsurii preventive obligarea de a nu părăsi țara, vine în contradicție cu principiile constituționale, limitând drepturile și libertățile cetățeanului. Lipsa reglementărilor necesare, care să asigure posibilitatea de atacare cu recurs a încheierii judecătorești, sunt în contradicție cu prevederile art.4, 16, 20, 21, 23, 27, 28, 53, 54 și 119 din Constituția Republicii Moldova.

9. Cu privire la admisibilitatea excepției de neconstituționalitate

9.1. Având în vedere faptul că excepția de neconstituționalitate constituie o procedură de inițiere de instanța de judecată, la inițiativa părților sau din oficiu, a controlului conformității unei legi sau a altui act normativ cu normele constituționale, ea reflectă existența raportului tripartit între partea aflată în proces, instanța de judecată în fața căreia se invocă neconstituționalitatea, și Curtea Constituțională, menită să soluționeze excepțiile de neconstituționalitate.

Potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 09 februarie 2016 privind interpretarea articolului 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova, a fost prevăzută procedura de exercitare, de către Curtea Constituțională, a controlului constituționalității legilor, cu întrunirea cumulativă a condițiilor, raportate la speța cauzei:

1) este prezentă o incertitudine privind constituționalitatea legii. La caz, articolul 196 din Codul de procedură penală este norma care urmează a fi aplicată la examinarea cauzei în recurs aflată pe rolul Curții de Apel Chișinău;

2) potrivit articolului 135 alin.(1) lit.a) din Constituția Republicii Moldova, Codul de procedură penală poate constitui obiect al excepției de neconstituționalitate;

3) excepția de neconstituționalitate este ridicată de către partea în proces, al căror drepturi și interese pot fi afectate prin aplicarea unei norme neconstituționale la examinarea cauzei. La caz, excepția de neconstituționalitate este ridicată de recurent;

4) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale, care are ca obiect prevederea contestată

9.2. Verificarea constituționalității normei contestate ține de competența exclusivă a Curții Constituționale. Instanța de judecată nu este în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât în cazul neîntrunirii condițiilor menționate. Instanța de judecată, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea normelor, este obligată să sesizeze Curtea Constituțională.

Prin aceeași Hotărâre a Curții Constituționale, nr.2 din 09 februarie 2016, prin care s-a examinat sesizarea Curții Supreme de Justiție depusă la 09 decembrie 2015, în temeiul art.135 alin.(1) lit.b) din Constituție, art.25 lit.d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art.38 alin.(1) lit.d) din Codul jurisdicției constituționale Înalta Curtea a hotărât, că:

în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelor Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, **instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;**

excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către

judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor; pe rolul cărora se află cauza;

judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiiciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirilor condițiilor enumerate mai sus.

10. Cu privire la neconstituționalitatea articolului 196 din Codul de procedură penală.

10.1. Prevederi relevante din Constituția Republicii Moldova:

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nicio lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 16

Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 20

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 21

Prezumția nevinovăției

Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 27

Dreptul la libera circulație

(1) Dreptul la libera circulație în țară este garantat.

(2) Oricărui cetățean al Republicii Moldova îi este asigurat dreptul de a-și stabili domiciliul sau reședința în orice localitate din țară, de a ieși, de a emigra și de a reveni în țară.

Articolul 28

Viața intimă, familială și privată

Statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată.

Articolul 53

Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică

(1) Persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

(2) Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 119

Folosirea căilor de atac

Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii.

10.2. Prevederi relevante ale Convenției Europene a Drepturilor Omului:

Preambul

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei, (...) hotărâte, în calitatea lor de guverne ale statelor europene animate de același spirit și având un patrimoniu comun de idealuri și de tradiții politice, de respect al libertății și de preeminență a dreptului, să ia primele măsuri menite să asigure garantarea colectivă a anumitor drepturi enunțate în Declarația Universală, au convenit asupra celor ce urmează:

Articolul 1

Obligația de a respecta drepturile omului

Înaltele Părți contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în titlul I al prezentei Convenții;

Articolul 6

Dreptul la un proces echitabil

Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Articolul 13

Dreptul la un recurs efectiv

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

10.3. Prevederi relevante ale Declarației Universale a Drepturilor Omului:

Articolul 8

Orice persoană are dreptul la satisfacția efectivă din partea instanțelor juridice naționale competente împotriva actelor care violează drepturile fundamentale ce-i sunt recunoscute prin constituție sau lege.

10.4. Prevederi relevante din Codul de procedură penală:

Articolul 1

Noțiunea și scopul procesului penal

(1)...

(2) Procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată”.

Articolul 2

Legea procesuală penală

(1)...

(2)...

(3) Constituția Republicii Moldova are supremație asupra legislației procesuale penale naționale. Nicio lege care reglementează desfășurarea procesului penal nu are putere juridică dacă este în contradicție cu Constituția.

(4)...

(5) În desfășurarea procesului penal nu pot avea putere juridică legile și alte acte normative care anulează sau limitează drepturile și libertățile omului, încalcă independența judecătorească, principiul contradictorialității, precum și contravin normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 7

Legalitatea procesului penal

(1) Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

(2) Dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

(3) Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.

(4) Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța stabilește că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor legale și este expusă într-un act juridic care nu poate fi supus controlului constituționalității, instanța va aplica în direct legea.

(5) Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța stabilește că norma juridică națională ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte, instanța va aplica reglementările internaționale în direct, motivând hotărârea sa și informând despre aceasta autoritatea care a adoptat norma națională respectivă și Curtea Supremă de Justiție.

(6) Hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sînt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

(7) Hotărârile explicative ale Plenului Curții Supreme de Justiție în chestiunile privind aplicarea prevederilor legale în practica judiciară au caracter de recomandare pentru organele de urmărire penală și instanțele judecătorești.

(8) Hotărârile definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului sunt obligatorii pentru organele de urmărire penale, procurori și instanțele de judecată.

Articolul 8.

Prezumția nevinovăției

(1) Persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atîta timp cît vinovăția sa nu-i va fi dovedită, în modul prevăzut de prezentul cod, într-un proces judiciar public, în cadrul căruia îi vor fi asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, și nu va fi constatată printr-o hotărâre judecătorească de condamnare definitivă.

(2) Nimeni nu este obligat să dovedească nevinovăția sa.

(3) Concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea bănuțului, învinuitului, inculpatului.

Articolul 9.

Egalitatea în fața legii și a autorităților

(1) Toți sînt egali în fața legii, a organelor de urmărire penală și a instanței de judecată fără deosebire de sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

(2) Condițiile speciale de urmărire penală și judecare față de anumite categorii de persoane care beneficiază, conform legii, de un anumit grad de imunitate se asigură în baza prevederilor Constituției, tratatelor internaționale, prezentului cod și altor legi.

Articolul 10.

Respectarea drepturilor, libertăților și demnității umane

(1) Toate organele și persoanele participante la procesul penal sînt obligate să respecte drepturile, libertățile și demnitatea persoanei.

(2) Limitarea temporară a drepturilor și libertăților persoanei și aplicarea de către organele competente a măsurilor de constrîngere față de ea se admit numai în cazurile și în modul strict prevăzute de prezentul cod.

(3) În desfășurarea procesului penal, nimeni nu poate fi supus la tortură sau la tratamente cu cruzime, inumane ori degradante, nimeni nu poate fi deținut în condiții umilitoare, nu poate fi silit să participe la acțiuni procesuale care lezează demnitatea umană.

(3¹) Sarcina probațiunii neaplicării torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante îi revine autorității în a cărei custodie se află persoana privată de libertate, plasată la dispoziția unui organ de stat sau la indicația acestuia, sau cu acordul ori consimțământul său tacit.

(4) Orice persoană este în drept să-și apere prin orice mijloc neinterzis de lege drepturile, libertățile și demnitatea umană, lezate sau limitate nelegitim în cursul procesului penal.

(5) Prejudiciul cauzat drepturilor, libertăților și demnității umane în cursul procesului penal se repară în modul stabilit de lege.

Articolul 52

Atribuțiile procurorului în cadrul urmăririi penale

(1) În cadrul urmăririi penale, procurorul, în limita competenței sale materiale și teritoriale:

(...)

12) decide aplicarea măsurii preventive, modificarea și revocarea ei în limitele prevăzute de prezentul cod.

Articolul 175

Noțiunea și categoriile de măsuri preventive

(1) Măsurile cu caracter de constrângere prin care bănuitul, învinuitul, inculpatul este împiedicat să întreprindă anumite acțiuni negative asupra desfășurării procesului penal, securității și ordinii publice sau asupra asigurării executării sentinței constituie măsuri preventive.

(2) Măsurile preventive sunt orientate spre a asigura buna desfășurare a procesului penal sau a împiedica bănuitul, învinuitul, inculpatul să se ascundă de urmărirea penală sau de judecată, spre aceea ca ei să nu împiedice stabilirea adevărului ori spre asigurarea de către instanță a executării sentinței.

(3) Măsuri preventive sunt:

- 1) obligarea de a nu părăsi localitatea;
- 2) obligarea de a nu părăsi țara.

Articolul 176

Temeiurile pentru aplicarea măsurilor preventive

(1) Măsurile preventive pot fi aplicate de către procuror, din oficiu ori la propunerea organului de urmărire penală, sau, după caz, de către instanța de judecată numai în cazurile în care există suficiente temeiuri rezonabile, susținute prin probe, de a presupune că bănuitul, învinuitul, inculpatul ar putea să se ascundă de organul de urmărire penală sau de instanță, să exercite presiune asupra martorilor, să nimicească sau să deterioreze mijloacele de probă sau să împiedice într-un alt mod stabilirea adevărului în procesul penal, să săvârșească alte infracțiuni ori că punerea în libertate a acestuia va cauza dezordine publică. De asemenea, ele pot fi aplicate de către instanță pentru asigurarea executării sentinței.

(2) Arestarea preventivă și măsurile alternative de arestare se aplică numai persoanei care este învinuită, inculpată de săvârșirea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa cu închisoare pe un termen mai mare de un an și doar în condițiile prevăzute de prezentul cod.

(3) La soluționarea chestiunii privind necesitatea aplicării măsurii preventive respective, procurorul și instanța de judecată vor aprecia și vor motiva, în mod obligatoriu, dacă măsura preventivă este proporțională cu circumstanțele individuale ale cauzei penale, inclusiv luând în considerare:

- 1) caracterul rezonabil al bănuielii, gravitatea și gradul prejudiciabil al faptei incriminate, apreciate în fiecare caz individual, însă fără a se pronunța asupra vinovăției;
- 2) personalitatea și caracterizarea bănuitului, învinuitului, inculpatului, inclusiv la momentul de comitere a faptelor incriminate;
- 3) vârsta și starea sănătății sale;
- 4) ocupația sa;
- 5) situația familială și prezența persoanelor întreținute;
- 6) starea sa materială, veniturile, posesia bunurilor imobile sau a altor proprietăți;
- 7) deținerea unui loc permanent de trai, deținerea unui loc permanent ori temporar de muncă;
- 8) alte circumstanțe esențiale prezentate de bănuit, învinuit, inculpat sau de către procuror, organul de urmărire penală.

(4) În cazul în care lipsesc temeiuri pentru aplicarea unei măsuri preventive față de bănuit, învinuit, inculpat, de la acesta se obține obligația în scris de a se prezenta la citarea organului de urmărire penală sau a instanței și de a le informa despre schimbarea domiciliului.

Articolul 178

Obligarea de a nu părăsi localitatea sau obligarea de a nu părăsi țara

(1) Obligarea de a nu părăsi localitatea constă în îndatorirea impusă în scris bănuitului, învinuitului, inculpatului de către procuror sau, după caz, de instanța de judecată de a se afla la dispoziția organului de urmărire penală sau a instanței, de a nu părăsi localitatea, în care domiciliază permanent sau temporar, fără încuviințarea procurorului sau a instanței, de a nu se ascunde de procuror sau instanță, de a nu împiedica urmărirea penală și judecarea cauzei, de a se prezenta la citarea organului de urmărire penală și a instanței de judecată și de a le comunica acestora despre schimbarea domiciliului.

(2) Obligarea de a nu părăsi țara constă în îndatorirea impusă bănuitului, învinuitului, inculpatului de către procuror sau de instanța de judecată de a nu părăsi țara fără încuviințarea organului care a dispus această măsură, precum și în îndeplinirea altor obligații prevăzute la alin.(1).

(3) Durata măsurilor preventive prevăzute la alin.(1) și (2) nu poate depăși 60 de zile și, după caz, poate fi prelungită doar motivat. Prolungirea se dispune de către procuror sau de către instanța de judecată și fiecare prelungire nu poate depăși 60 de zile.

(3¹) Măsurile preventive prevăzute la alin. (1) și (2) pot fi dispuse pe un termen de cel mult 12 luni cumulative învinuitului, inculpatului de săvârșirea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa cu închisoare pe un termen de cel mult 12 ani sau pot fi dispuse pe un termen de cel mult 24 de luni cumulative învinuitului, inculpatului de săvârșirea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa cu închisoare pe un termen mai mare de 12 ani.

(4) Copia de pe hotărârea definitivă a procurorului sau a instanței, adoptată în condițiile prezentului articol, se trimite organului de poliție în a cărei rază teritorială locuiește învinuitul, inculpatul sau, după caz, organelor de frontieră pentru executare și ridicarea provizorie a pașaportului în cazul prevăzut în alin.(2).

Articolul 196.

Atacarea hotărârilor privind măsurile preventive

(1) Ordonanța procurorului cu privire la aplicarea, prelungirea sau înlocuirea măsurii preventive poate fi atacată cu plângere judecătorească de instrucție de către bănuit, învinuit, apărătorul ori reprezentantul său legal.

(2) Hotărârea judecătorească de instrucție sau a instanței cu privire la aplicarea, prelungirea sau înlocuirea măsurii preventive poate fi atacată cu recurs în instanța ierarhic superioară, iar în

cazul Curții Supreme de Justiție, recursul se examinează de alți trei judecători ai Curții Supreme de Justiție.

10.6. Deși contestarea actului judecătoresc adoptat de judecătorul de instrucție ca urmare a examinării plângerii înaintată potrivit art.196 Cod de procedură penală urmează a fi examinată în ordinea procedurii reglementată de art.313 Cod de procedură penală, autorul sesizării reiterează faptul, că prin prezenta sesizare nu se solicită verificarea constituționalității prevederilor art.313 alin.(6) Cod de procedură penală – normă care reglementează lista actelor judecătorești adoptate de judecătorul de instrucție care pot fi supuse recursului ordinar – ci a însuși articolului 196 care a omis reglementarea posibilității contestării cu recurs a actului judecătoresc adoptat de prima instanță ca urmare a verificării corectitudinii, legalității și temeiniciei prelungirii măsurii preventive – obligarea de a nu părăsi țara.

Subsecvent, cu titlu de comparație legislativă, se menționează că legiuitorul a prevăzut pentru alte măsuri preventive posibilitatea contestării cu recurs a încheierii judecătorului de instrucție privind prelungirea măsurii preventive, cum ar fi:

- art.186 alin.(11) Cod de procedură penală, care reglementează procedura de contestare cu recurs a încheierii judecătorului de instrucție privind prelungirea măsurii preventive – arestul preventiv, potrivit căruia *hotărârea judecătorească de prelungire a duratei de arestare preventivă poate fi atacată cu recurs în instanța ierarhic superioară.*

- art.188 alin.(6) Cod de procedură penală, care reglementează procedura de contestare cu recurs a încheierii judecătorului de instrucție privind prelungirea măsurii preventive – arestul la domiciliu, potrivit căruia *termenul, modul de aplicare, de prelungire a duratei și de atac al arestării la domiciliu sunt similare celor aplicate la arestarea preventivă.*

Problema de drept abordată în prezenta sesizare, denotă faptul că actuala redacție a art.196 din Codul de procedură penală, este incompatibilă cu prevederile Constituției și CEDO. Astfel, omisiunea legislativă de a reglementa posibilitatea contestării cu recurs în anulare a încheierii judecătorului de instrucție de respingere a plângerii împotriva ordonanței procurorului de prelungire a măsurii preventive – obligarea de a nu părăsi țara, este în contradicție cu dreptul de acces la o justiție efectivă, prevăzut de art.6 CEDO și art.20 din Constituția Republicii Moldova, dreptul la un remediu efectiv, prevăzut de art.13 CEDO, dreptul la două grade de jurisdicție în materie penală, prevăzut de art.2 § 1 din Protocolul nr.7 al CEDO, precum și de art.119 al Constituției, problemă de drept în care petiționarului îi este îngăduit dreptul de a ataca încheierea judecătorului de instrucție privind respingerea plângerii împotriva ordonanței procurorului de prelungire a măsurii preventive – obligarea de a nu părăsi țara, pentru a fi verificată legalitatea și temeinicia unei asemenea încheieri de către o instanță ierarhic superioară. Această problemă de drept aduce atingere substanței dreptului la două grade de jurisdicție în materie penală referitor la prelungirea măsurii preventive și a dreptului de acces liber la o justiție efectivă, care cuprinde în sine și dreptul la contestarea ordonanței de prelungire a măsurii preventive – obligarea de a nu părăsi țara.

Prin modalitatea de reglementare conținută în norma vizată, legiuitorul a depășit vădit atât previzibilitatea normei, cât și faptul că legile pot stabili drepturi și obligații care, însă, nu pot deroga de la garanțiile fundamentale, ele având doar rolul de transpunere a principiilor, drepturilor și libertăților cetățenilor statului.

Normă permite limitarea drepturilor persoanei contrar art.5 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia *"orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Numeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția cazurilor prevăzute de lege".* În atare circumstanțe, considerăm că sunt aduse atingeri drepturilor prin prisma art.21 din Constituție, care reglementează că *"Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale"*

Din conținutul acestei norme constituționale se deduc principiul prezumției nevinovăției, al caracterului public al procedurilor penale și cel al posibilității persoanei de a utiliza toate mijloacele procedurale necesare pentru apărarea sa.

Anumă principiul posibilității persoanei de a utiliza toate mijloacele procedurale necesare pentru apărarea sa, deduce ideea că partea apărării dispune de un șir de pârghii, care pot fi utilizate pentru apărarea persoanei în procesul de probare a vinovăției de către partea acuzării, inclusiv dreptul de a se afla în libertate în cursul judecării cauzei.

Pentru a asigura statul cu remedii împotriva ingerinței persoanei asupra căreia există dubii întemeiate că ar fi săvârșit o infracțiune, legiuitorul a impus o limitare a drepturilor acestuia, dispunând posibilitatea ca acestuia să-i fie limitată inviolabilitatea, în coraport cu interesul suprem al justiției, întru oferirea posibilității organului de urmărire penală să ia toate măsurile necesare în descoperirea tuturor circumstanțelor cauzei.

Astfel, considerăm că, prin reglementarea respectivă pentru care se solicită ridicarea excepției de neconstituționalitate, legiuitorul a neglijat normele tehnicii legislative, iar această situație, fiind mult mai generală după conținut, creează pentru bănuț/învinuit o situație de incertitudine, intrând în contradicție cu principiul previzibilității, motiv pentru care este contrară art.23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile și art.21 din Constituție, care obligă autoritățile publice competente să asigure persoanei suspectate de săvârșirea unei infracțiuni toate garanțiile necesare apărării sale. Din esența celor expuse supra rezultă că norma de drept, al cărei constituționalitate se solicită a fi verificată, urmează a fi aplicată la soluționarea litigiului aflat pe rolul Curții de Apel Chișinău.

Conform art.4 alin.(1) din Constituție, Curtea Constituțională are obligația de a interpreta și aplica dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate internaționale la care Republica Moldova este parte.

Prin normele procesual-penale, legislatorul a urmărit instituirea unui echilibru echitabil între aceste două mari sarcini ale procesului penal, pentru stabilirea adevărului și exercitarea unei justiții veritabile.

Instanțele judecătorești și organele de urmărire penală, care aplică normele procesual-penale, sunt obligate să activeze în așa mod, încât nicio persoană să nu fie neîntemeiat bănuț, învinuită sau condamnată, sau supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrângere sau măsurilor preventive.

În acest sens, prin Hotărârea nr.26 din 23 noiembrie 2010, Înalta Curtea a reținut că: *"Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite, în caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile, într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție, care statuează asupra obligației statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile."*

Art.134 din Constituție stabilește expres că Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova care garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separației puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.

Respectiv, art.196 al Codului de procedură penală stabilește procedura de contestare a actului procurorului prin care acesta prelungeste anumite restricții și obligații, care urmează să fie respectate de către persoana în privința căreia a fost aplicată interdicția de a părăsi țara, fără a reglementa și procedura de atac cu recurs ordinar a încheierii judecătorului de instrucție privind respingerea plângerii.

Astfel, norma juridică dată trebuie să respecte anumite exigențe de stabilitate, previzibilitate și claritate, iar omisiunea reglementării posibilității de contestare cu recurs a încheierii adoptate în ordinea art.196 alin.(1) Cod de procedură penală, determină o stare de incertitudine juridică. Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, consacrat de art.23 din Constituție, implică, între altele, adoptarea de către legiuitor a unor reguli procedurale clare, în care să se prescrie cu precizie condițiile și termenele în care justițiabilii își pot exercita drepturile.

Relevantă este și practica Curții Europene a Drepturilor Omului, care în *cauza Rotaru vs. România*, a concluzionat că "o normă este previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane – care, la nevoie, poate apela la consultanța de specialitate – să își corecteze conduita", iar în *cauza Sunday Times vs. Regatul Unit*, Curtea Europeană a decis că "(...) cetățeanul trebuie să dispună de informații suficiente asupra normelor juridice aplicabile într-un caz dat și să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-un act determinat".

De asemenea, la pct.61 al Hotărârii nr.17 din 19 mai 2016, Înalta Curte a reiterat că, conținutul actului normativ trebuie să permită persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o adopte, claritatea și previzibilitatea fiind elemente *sine qua non* ale constituționalității unei norme. De asemenea, legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.

În jurisprudența sa Înalta Curte a mai reiterat că persoana în privința căreia se desfășoară o procedură penală este în drept să beneficieze de o diligență, în special ce ține de examinarea cazului său. Astfel, previzibilitatea actului normativ este în strânsă legătură cu garanțiile unui proces echitabil, care sunt concepute pentru a evita plasarea unei persoane, pentru o perioadă îndelungată, într-o stare de incertitudine referitoare la rezultatul examinării cauzei (*cauza Nakhmanovich vs. Rusia, hotărârea din 02 martie 2006, § 89, cauza Hajbeyli vs. Azerbaidjan, hotărârea din 10 iulie 2008, § 51*). Înalta Curte a relevat că aplicarea de către autoritățile judiciare a măsurii preventive neprivative de libertate, măsura care constituie o limitare a libertății persoanei, trebuie să respecte raportul de proporționalitate între măsura vizată și scopul urmărit prin dispunerea ei.

Respectiv, fiind în prezența unei omisiuni legislative și în virtutea rolului său de garant al supremației Constituției, Înalta Curte nu poate ignora viciul de neconstituționalitate existent, deoarece tocmai această omisiune este cea care generează, *eo ipso*, încălcarea dreptului constituțional al persoanei de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. Or, Înalta Curte, în virtutea art.134 al Constituției, garantează supremația acesteia, ceea ce presupune, printre altele, conformitatea întregului drept cu Constituția.

V. CERINTELE AUTORULUI SESIZĂRII

11. Prin prezenta sesizare, se solicită Curții Constituționale exercitarea controlului constituționalității și recunoașterea neconstituționalității art.196 din Codul de procedură penală, și anume:

(1) *Ordonanța procurorului cu privire la aplicarea, prelungirea sau înlocuirea măsurii preventive poate fi atacată cu plângere judecătorească de instrucție de către bănuit, învinuit, apărătorul ori reprezentantul său legal.*

(2) *Hotărârea judecătorească de instrucție sau a instanței cu privire la aplicarea, prelungirea sau înlocuirea măsurii preventive poate fi atacată cu recurs în instanța ierarhic superioară, iar în cazul Curții Supreme de Justiție, recursul se examinează de alți trei judecători ai Curții Supreme de Justiție.*

în partea ce ține de omisiunea de a reglementa calea ordinară de atac recursul ordinar împotriva încheierii judecătorești privind respingerea plângerii înaintată de bănuit/învinuit

împotriva ordonanței procurorului privind prelungirea măsurii preventive - obligarea de a nu părăsi țara.

care contravine prevederilor art.4, 16, 20, 21, 23, 27, 28, 53, 54 și 119 din Constituția Republicii Moldova.

VI. ALTE DATE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

12. Prevederile normei contestate urmează a fi aplicate de Curtea de Apel Chișinău la examinarea recursului lui Lungu Marcel împotriva încheierii Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani din 05 decembrie 2018.

Excepția de neconstituționalitate ridicată și care urmează a fi examinată de Înalta Curte, este determinantă pentru soluționarea chestiunii aflată pe rolul instanței de recurs, privind încălcarea drepturilor prevăzute și consfințite de Legea Supremă.

VII. LISTA DOCUMENTELOR

1. Ordonanța Procuraturii Generale din 15.10.2018 privind prelungirea măsurii preventive;
2. Plângerea nr.55793 din 17.10.2018;
3. Încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani nr.10-526/2018 din 05.12.2018;
4. Recursul nr.66188 din 13.12.2018.

VIII. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar pe propria onoare că informațiile ce se conțin în prezenta sesizare sunt exacte și corespund adevărului.

Cu profund respect,

Autorul sesizării

14.03.19

Lungu Marcel

ÎNCHEIERE
În numele Legii

19 martie 2019

mun. Chişinău

Colegiul Penal al Curţii de Apel Chişinău, în componenţa:

Preşedintele şedinţei de judecată

Iovu Gheorghe

Judecătorii

Gafton Alexandru şi Morozaan Ghenadie

Grefier

Jitari Tatiana

Cu participarea:

Procurorului

Teţcu Ion

Petiţionarului

Lungu Marcel

judecând în şedinţă închisă, în ordine de recurs, cererea petiţionarului Lungu Marcel privind ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate în vederea efectuării controlului constituţionalităţii prevederilor art.196 din Codul de procedură penală, Colegiul Penal al Curţii de Apel Chişinău,

CONSTATĂ:

1. La 17.10.2018 în adresa judecătorului desemnat cu atribuţiile judecătorului de instrucţie din cadrul Judecătoriei Chişinău (sediul Rîşcani) a parvenit spre examinare plîngerea înaintată de petiţionarul Marcel Lungu în ordinea art.art.196, 313 Cod de procedură penală cu privire la anularea ordonanţei procurorului din cadrul Procuraturii Generale, Ghenadie Pîrliei din 15.10.2018 prin care s-a prelungit măsura preventivă - obligarea de a nu părăsi ţara în privinţa petiţionarului Lungu Marcel pe un termen de 60 de zile.

2. Prin încheierea Judecătoriei Chişinău (sediul Rîşcani) din 05.12.2018, s-a dispus respingerea plîngerii înaintate de petiţionarul Marcel Lungu în ordinea art.196, 313 Cod de procedură penală cu privire la anularea ordonanţei procurorului din cadrul Procuraturii Generale, Ghenadie Pîrliei din 15.10.2018 prin care s-a prelungit măsura preventivă – obligarea de a nu părăsi ţara în privinţa lui Lungu Marcel pe un termen de 60 de zile ca fiind neîntemeiată.

3. Nefiind de acord cu încheierea instanţei de fond, petiţionarul Lungu Marcel a declarat recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea încheierii Judecătoriei Chişinău, sediul Rîşcani din 05 decembrie 2018, pronunţarea deciziei privind anularea ordonanţei procurorului în Procuratura Generală Ghenadie Pîrliei din 15 octombrie 2018 privind prelungirea măsurii preventive – declaraţia de nu părăsi ţara, ca neîntemeiată.

4. În şedinţa instanţei de recurs, petiţionarul Lungu Marcel a înaintat cerere privind sesizarea Curţii Constituţionale cu privire la ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate în vederea, efectuării controlului constituţionalităţii prevederilor art.196 din Codul de procedură penală, conform sesizării anexate la

prezenta cerere. Suspendarea examinării cauzei până la examinarea sesizării de către Curtea Constituțională.

5. În motivarea cererii se invocă că, în viziunea recurentului, prevederile art.196 al Codului de procedură penală sunt în contradicție cu prevederile art.4, 16, 20, 21, 23, 27, 28, 53, 54 și 119 din Constituția Republicii Moldova, respectiv sunt neconstituționale și aduc atingere drepturilor și libertăților constituționale ale recurentului.

În acest sens, recurentul înaintează sesizarea adresată Curții Constituționale, întocmită în ordinea art. 135 alin.(1) lit. a), g) din Constituție, privind ridicarea excepției de neconstituționale și efectuarea controlului constituționalității prevederilor art.196 din Codul de procedură penală în special, în partea omisiunii legiuitorului de a reglementa posibilitatea contestării cu recurs încheierea judecătorului de instrucție prin care s-a respins plângerea învinuitului de anulare a ordonanței procurorului privind prelungirea măsurii preventive - obligarea de a nu părăsi țara.

Potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 09 februarie 2016 privind interpretarea articolului 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, a fost prevăzută procedura de exercitare, de către Curtea Constituțională, a controlului constituționalității legilor, cu întrunirea cumulativă a condițiilor, raportate la speța cauzei: este prezentă o incertitudine privind constituționalitatea legii. La caz, articolul 196 din Codul de procedură penală este norma care urmează a fi aplicată la examinarea cauzei în ordine de recurs, aflată pe rolul Curții de Apel Chișinău; potrivit articolului 135 alin.(1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, Codul de procedură penală poate constitui obiect al excepției de neconstituționalitate; excepția de neconstituționalitate este ridicată de către partea în proces, al căror drepturi și interese pot fi afectate prin aplicarea unei norme neconstituționale la examinarea cauzei. La caz, excepția de neconstituționalitate este ridicată de recurent; nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale, care are ca obiect prevederea contestată.

Verificarea constituționalității normei contestate ține de competența exclusivă a Curții Constituționale. Instanța de judecată nu este în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât în, cazul neîntrunirii condițiilor menționate. Instanța de judecată, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea normelor, este obligată să sesizeze Curtea Constituțională.

6. Procurorul Tețcu Ion a pledat pentru respingerea cererii înaintate de petiționar.

7. Examinând materialele cauzei, în special a demersului în speță, ținând cont de opinia participanților la proces, Colegiul Penal consideră necesar de a admite cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în vederea efectuării controlului constituționalității prevederilor art.196 din Codul de procedură penală, în vederea corespunderii prevederilor articolelor 4, 16, 20, 21, 23, 27, 28, 53, 54 și 119 din Constituția Republicii Moldova, din următoarele considerente.

8. Potrivit art. 7 alin. (3) Cod de procedură penală, dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rîndul său, sesizează Curtea Constituțională.

9. Pct. 83 din Hotărârea Curții Constituționale din 09.02.2016 prevede că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale.

10. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82, care la rândul său prevede că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții și anume, dacă obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

11. Pct. 107 din Hotărârea Curții Constituționale din 09.02.2016, prevede că în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g), sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale, de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza. O astfel de interpretare asigură principiul constituțional al independenței tuturor judecătorilor și soluționarea cauzelor și supremația Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale.

12. Așadar, Colegiul reține că cererea privind sesizarea Curții Constituționale a RM întrunește condițiile pct. 82 din Hotărârea C.C nr. 2 pentru interpretarea art. 135 al. (1) lit. a) și g) din Constituția RM și anume *obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția este ridicată de către părți, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea recursului împotriva încheierii de prelungire a măsurii preventive și nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.*

13. În acest context, Colegiul penal reiterează că, solicitările petiționarului, înaintate în cadrul ședinței instanței de recurs, care a avut obiect de studiu recursul înaintat împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 05 decembrie privind respingerea plîngerii înaintate de petiționarul Marcel Lungu în ordinea art.196, 313 Cod de procedură penală cu privire la anularea ordonanței procurorului din cadrul Procuraturii Generale, Ghenadie Pîrlui din 15.10.2018 prin care s-a prelungit măsura preventivă – obligarea de a nu părăsi țara în privința lui Lungu Marcel pe un termen de 60 de zile, țin de examinarea constituționalității în sensul corespunderii normelor Procedurii penale ce țin de prelungirea măsurii preventive - obligarea de a nu părăsi țara cu art. 4, 16, 20, 21, 23, 27, 28, 53, 54 și 119 din Constituția RM, iar obiectul excepției este cuprins de categoriile indicate la art. 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituție, respectiv, circumstanțele în speță denotă întrunirea cerințelor paragrafului 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, prin urmare cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în vederea efectuării controlului constituționalității prevederilor art.196 din Codul de procedură penală, urmează a fi admisă.

14. Paragraful 81 din aceeași hotărâre a CC prevede că *în momentul acceptării excepției de neconstituționalitate, judecătorul dispune, prin încheiere, suspendarea procesului. Curtea a reținut că suspendarea procesului pînă la soluționarea de către*

Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate este necesară pentru a exclude aplicarea normelor contrare Constituției la soluționarea unei cauze.

15. Așadar, interpretând norma precitată în sensul aplicabilității condiției de suspendare a procesului penal Colegiul reține, că în cazul din speță procesul penal s-a intentat de organul de urmărire penală în legătură cu constatarea săvârșirii mai multor infracțiuni, fiind Lungu Marcel pus sub învinuire în baza art. 42 alin.(2), 190 alin.(5) CP. De menționat că, normele penale care au stat la baza învinuirii învinuitului nu fac obiect de studiu al excepției de neconstituționalitate prin urmare derularea în continuare a procesului penal nu pune sub nici o formă în pericol aplicabilitatea unor norme eventual contrare Constituției.

16. Colegiul penal reiterează că, măsura preventivă aplicată față de învinuit prin ordonanța procurorului din 15.10.2018 a fost deja executată prin urmare, în speță, este evidentă inaplicabilitatea paragrafului 81 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, și anume suspendarea procesului penal pînă la examinării recursului declarat împotriva încheierii privind respingerea plîngerii cu privire la anularea ordonanței procurorului prin care prelungit măsura preventivă – obligarea de nu părăsi țara pe un termen de 60 zile în privința lui Lungu Marcel pînă la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate, or după cum sa menționat măsura preventivă aplicată a fost deja executată pînă la invocarea excepției de neconstituționalitate de recurent.

11. În conformitate cu art. 7 alin.(3) și 342 Cod de procedură penală, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău,-

DISPUNE :

Admite cererea petiționarului Lungu Marcel privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, cu expedierea sesizării în adresa Curții Constituționale a Republicii Moldova, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. b) din Constituția Republicii Moldova, pentru examinarea conform competenței, fără suspendarea procesului penal.

Încheierea nu este susceptibilă de atac.

Președintele ședinței

Iovu Gheorghe

Judecătorii

Alexandru Gafton

Ghenadie Moroza

Copie justă
Judecător: *Alexandru Gafton*

